

**Doporučení pro školy k řešení absence nezletilých žáků
plnících povinnou školní docházku**

Leden 2020

A. Úvod

1. Způsob omlouvání je nutné upravit v souladu se školským zákonem ve školním řádu. O jeho vydání a obsahu je škola povinna informovat zákonné zástupce nezletilých žáků.
2. Před odesláním výzvy dle bodu 3 učinit vhodná opatření ke sjednání nápravy ve věci doložení důvodů nepřítomnosti žáka ve vyučování.
3. V případě, že postup dle bodu 2 nebude účinný, škola odešle písemnou výzvu k doložení důvodů nepřítomnosti žáka ve vyučování (viz příloha č. 1).
4. V případě pokračující nepřítomnosti žáka ve vyučování nebo nedoložení důvodů jeho nepřítomnosti ve vyučování na základě výzvy bude dalším krokem odeslání pozvánky k projednání řádného docházení žáka do školy (viz příloha č. 2). Lze použít rovněž v případech opakované krátkodobé absence, o níž jsou důvodné pochybnosti. Z projednání je nutné pořídít protokol o ústním jednání (viz příloha č. 3), součástí kterého jsou i závěry z pohovoru, doporučení a další postup.
5. O nedoložení důvodů nepřítomnosti žáka ve vyučování na základě výzvy dle bodu 2 nebo nedostavení se k projednání řádného docházení žáka do školy na základě pozvánky dle bodu 4, škola pořídí záznam (viz příloha č. 4 nebo 5).
6. V případě, že předešlé kroky školy jsou neúčinné, škola zašle obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, do jehož působnosti škola spadá, oznámení o skutečnostech nasvědčujících možné spáchání přestupku (viz příloha č. 6 + 8).
7. Existují-li skutečnosti, které nasvědčují tomu, že žák vede zahálčivý nebo nemravný život spočívající v zanedbávání jeho povinné školní docházky, je potřebné zaslat obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností dle trvalého pobytu žáka oznámení o skutečnostech nasvědčujících možné zanedbání povinné školní docházky (viz příloha č. 7 + 8).
8. Řešit by se měla nejen tzv. neomluvená absence žáka, ale i absence omluvená v případě, že má škola pochybnosti o řádném docházení žáka do školy. Obojí je nutno podrobně zdokumentovat a odůvodnit.
9. Kázeňské opatření lze uložit žákovi za porušení jeho povinností stanovených školním řádem, nikoliv za pochybení jiné osoby, např. zákonného zástupce při dokládání důvodu nepřítomnosti žáka ve škole.

- 10. Je nutné přihlížet k okolnostem daného případu, jakož i k tomu, aby ve shodných nebo podobných případech nevznikaly nedůvodné rozdíly.**
- 11. Toto doporučení je vydáváno za účelem sjednocení postupu řešení absence nezletilých žáků plnících povinnou školní docházku ve školách na území Karlovarského kraje. Jejím vydáním nejsou dotčeny metodické materiály k dané problematice vydané jinými příslušnými orgány.**

B. Právní úprava

- 1. zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „školský zákon“)**
- 2. zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“)**
- 3. zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“)**
- 4. zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálně-právní ochraně dětí“)**
- 5. zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“)**

§ 22 odst. 1 písm. a) školského zákona: Žáci jsou povinni řádně docházet do školy a řádně se vzdělávat.

§ 22 odst. 3 písm. a) a d) školského zákona: Zákonní zástupci nezletilých žáků jsou povinni zajistit, aby žák docházel řádně do školy a dokládat důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování v souladu s podmínkami stanovenými školním řádem.

§ 50 odst. 1 školského zákona (týká se žáků plnících povinnou školní docházku v základní škole): Zákonný zástupce žáka je povinen doložit důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování nejpozději do 3 kalendářních dnů od počátku nepřítomnosti žáka. Podmínky pro uvolňování žáka z vyučování a omlouvání neúčasti žáka ve vyučování stanoví školní řád.

§ 67 odst. 1 školského zákona (týká se žáků plnících povinnou školní docházku ve střední škole): Zákonný zástupce nezletilého žáka je povinen doložit důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování nejpozději do 3 kalendářních dnů od počátku jeho nepřítomnosti.

§ 182a odst. 1 písm. a) bod 3 školského zákona: Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že jako zákonný zástupce zanedbává péči o povinnou školní docházku žáka nebo o povinné předškolní vzdělávání dítěte

§ 3 odst. 1 písm. e) zákona o pomoci v hmotné nouzi: Nestanoví-li tento zákon jinak, osobou v hmotné nouzi není osoba, která je osobou, které byla za neplnění povinností zákonného zástupce dítěte spojených s řádným plněním povinné školní docházky uložen správní trest podle

zákona upravujícího přestupky, a to po dobu 3 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o uložení správního trestu.

§ 201 odst. 1 trestního zákoníku: Kdo, byť i z nedbalosti, ohrozí rozumový, citový nebo mravní vývoj dítěte tím, že

- a) svádí ho k zahálčivému nebo nemravnému životu,
- b) umožní mu vést zahálčivý nebo nemravný život,
- c) umožní mu opatrovat pro sebe nebo pro jiného prostředky trestnou činností nebo jiným zavrženíhodným způsobem, nebo
- d) závažným způsobem poruší svou povinnost o ně pečovat nebo jinou svou důležitou povinnost vyplývající z rodičovské zodpovědnosti,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

§ 10 odst. 4 zákona o sociálně-právní ochraně dětí: Státní orgány, školy, školská zařízení a poskytovatelé zdravotních služeb, popřípadě další zařízení určená pro děti, jsou povinny oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností skutečnosti, které nasvědčují tomu, že jde o děti uvedené v § 6 (tj. mimo jiné i děti, které vedou zahálčivý nebo nemravný život spočívající zejména v tom, že zanedbávají školní docházku), a to bez zbytečného odkladu poté, kdy se o takové skutečnosti dozví. Pokud o to ten, kdo učinil oznámení podle věty první, požádá, obecní úřad s rozšířenou působností ho informuje ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy oznámení obdržel, zda na základě skutečností uvedených v oznámení shledal či neshledal, že jde o dítě uvedené v § 6.

§ 54a zákona o státní sociální podpoře:

(1) Jestliže byl alespoň jednomu z rodičů pravomocně uložen správní trest podle zvláštního právního předpisu za neplnění povinností souvisejících s řádným plněním povinné školní docházky staršího dítěte v rodině, tak se z celkové částky rodičovského příspěvku, který náleží rodiči z titulu péče o nejmladší dítě v rodině, odečítá částka 22 800 Kč. Jestliže počínaje kalendářním měsícem následujícím po kalendářním měsíci, ve kterém nabylo právní moci rozhodnutí o uložení správního trestu uvedené ve větě první, již je nárok na částku rodičovského příspěvku nižší než 22 800 Kč, odečte se tato zbývající částka od celkové částky rodičovského příspěvku. Rozdíl mezi částkou 22 800 Kč a zbývající částkou rodičovského příspěvku podle věty druhé je přeplatkem na rodičovském příspěvku, který je rodič povinen vrátit.

(2) Rodič pobírající rodičovský příspěvek v případech, kdy jemu nebo druhému z rodičů byl pravomocným rozhodnutím uložen správní trest podle zvláštního právního předpisu, je povinen písemně oznámit orgánu státní sociální podpory, který mu vyplácí rodičovský příspěvek, že jemu nebo druhému z rodičů byl pravomocným rozhodnutím uložen správní trest za neplnění povinností souvisejících s plněním povinné školní docházky dítěte v rodině, a to do 8 dnů po nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

(3) Orgán, který pravomocně rozhodl o uložení správního trestu rodiči za neplnění povinností souvisejících s plněním povinné školní docházky dítěte podle zvláštního právního předpisu, je povinen písemně oznámit orgánu státní sociální podpory, který rodiči vyplácí rodičovský příspěvek, že tento správní trest uložil, a to do 8 dnů po nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

C. Seznam příloh

Příloha č. 1 – Výzva k doložení důvodů nepřítomnosti žáka/žákyně ve vyučování

Příloha č. 2 – Pozvánka

Příloha č. 3 – Protokol o ústním jednání ve věci řádného docházení žáka/žákyně do školy

Příloha č. 4 – Záznam o nedostavení se k projednání řádného docházení žáka/žákyně do školy

Příloha č. 5 – Záznam o nedoložení důvodu nepřítomnosti žáka/žákyně ve vyučování

Příloha č. 6 – Oznámení o skutečnostech nasvědčujících možné spáchání přestupku

Příloha č. 7 – Oznámení o skutečnostech nasvědčujících možné zanedbávání povinné školní docházky žáka/žákyně

Příloha č. 8 – Informace k možnému zanedbávání; povinné školní docházky žáky/žákyně